

APRILIE 1848
STRÂMTOAREA VICTORIA
OCEANUL ARCTIC

Strigătul străbătu întreaga corabie precum geamătul unei sălbăticiumi rănite, ca un bocet sfâșietor ce implora venirea morții. Vaietul se întinse apoi pe încă o voce, apoi pe încă una, până când un întreg cor de refrene monstruoase vui în întuneric. După ce țipătul sinistru se domoli, urmară câteva momente de liniște stranie, după care sufletul torturat o luă de la capăt. Cățiva membri izolați ai echipajului, cei cu simțurile încă intacte, ascultau sunetele și se rugau ca moartea să le fie cât mai usoară.

Aflat în cabină, comandantul James Fitzjames asculta și el, în timp ce strângea cu putere o bucată de argint brut. Se uita de aproape la roca rece și lucioasă și-i injura strălucirea. Indiferent ce era, părea că adusese blestemul pe corabie. Chiar înainte de a-l fi adus la bord, mineralul era impregnat de miasma morții. Doi membri ai echipajului unei baleniere căzuseră peste bord în timp ce transportau primele mostre de rocă și înghețaseră aproape instantaneu în apele Oceanului Arctic. Un alt marinăru fusese înjunghiat mortal într-o încăierare, după ce încercase să schimbe câteva bucăți de rocă pe tutun cu amicul unui tămplar ticnit. Iar în ultimele câteva săptămâni, se părea că mai mult de jumătate din echipaj o ia încet-încet razna, fără putință de scăpare. Se gândi că, fără îndoială, iarna extrem de aspră își avea partea ei de vină, dar simțea cumva că și acele roci contribuiau la situația generală.

Gândurile îi fură întrerupte de o izbitură puternică în ușa cabinei. Reprimându-și gestul de a se ridica și de a răspunde la ușă, spuse doar un „Da“ tăios.

Uşa se deschise brusc, iar în dreptul ei apăru un om scund, îmbrăcat cu un pulover jegos și cu o față îmbujorată, uscățivă și murdară.

— Căpitane, unul sau doi oameni de-a lor încearcă iar să spargă baricada, îl înștiință timonierul corabiei cu un pronunțat accent scoțian.

— Cheamă-l pe locotenentul Fairholme, răspunse Fitzjames, ridicându-se lent în picioare. Pune-l să adune oamenii.

Fitzjames azvârli roca pe banchetă și-l urmă pe timonier. Ieșiră pe un corridor întunecos și plin de mucegai, luminat doar de câteva felinare. Timonierul dispără brusc când treceră pe lângă magazia principală, dar Fitzjames merse mai departe. Se opri în curând lângă o grămadă mare de minereu, care-i bloca drumul. Pe corridor fuseseră așezate strategic lăzi, butoaie și butoiașe – îngrămădite până spre puntea superioară –, ce creau o baricadă temporară spre compartimentele aflate la prora. Cu toate acestea, zgomotul făcut de lăzile mutate și de mărăitul marinilor reușea să pătrundă cumva prin toată stiva.

— Iar s-au dus acolo, domnule, spuse un marinar cu ochii cărpiți de somn, care păzise mormanul cu o flintă Brown Bess.

Deși abia dacă avea nouăsprezece ani, santinela avea o barbă murdară ce dădea impresia că-i încolțește pe față ca un smoc de mărcini.

— O să le cedăm corabia destul de curând, răspunse Fitzjames pe un ton obosit.

În spatele lor se auzi scârțâitul unei scări de lemn, pe care trei bărbați urcau în magazia principală dinspre puntea inferioară. O rafală de aer rece ca gheata năvăli pe corridor, până când unul dintre ei înhăță prelata și închise etanș tambuchiul. Un bărbat uscățiv, îmbrăcat cu o haină de ofițer din lână groasă, apăru din umbră și i se adresă lui Fitzjames:

— Domnule, dulapul cu arme este încă în siguranță, raportă locotenentul Fairholme, iar în timp ce vorbea, din gură ii ieșeau aburi înghețați. Timonierul McDonald strânge oamenii în cabina ofițerilor. Ridică un mic revolver și adăugă: Am reușit să recuperăm trei arme pentru noi.

Fitzjames încuviauță din cap, în timp ce îi măsura din priviri pe ceilalți doi bărbați, infanteriști din Marina Regală, trași la față, care apucaseră să înșifice câte o muschetă.

— Îți mulțumesc, locotenente. Nu se va trage decât la ordinul meu direct, spuse comandantul calm.

Un tipăt strident izbuclni din spatele barierei, urmat de un zdrăngănit puternic de cratițe și oale. Zgomotele deveniseră mult mai isterice, constată în gând Fitzjames. Nu putea decât să-și imagineze atrocitățile care se petreceau de cealaltă parte a baricadei.

— Devin din ce în ce mai violenti, spuse locotenentul pe un ton coborât.

Fitzjames aproba sumbru. Nici nu-i trecuse prin cap, atunci când semnase prima dată cu Serviciul de Explorare Polară, că va trebui să înfrunte un echipaj ieșit din minți. Bărbat intelligent și amabil, urcase cu repeziciune treptele în grad ale Marinei Regale, ajungând comandantul unei fregate la nici treizeci de ani. Acum, la treizeci și șase de ani și în plină luptă pentru supraviețuire, cel pe care ofițerul îl numise odată „cel mai chipeș bărbat din Marină“ se confrunta cu cea mai grea dintre încercări.

Probabil nu era de mirare că o parte a echipajului o luase razna. Supraviețuirea, în condițiile unei ierni polare la bordul unui vas înconjurat doar de gheăță era o provocare teribilă. Captivi luni la rând în beznă și într-un frig năprasnic, oamenii fuseseră practic obligați să nu părăsească puntea inferioară a corabiei. Acolo avuaseră de furcă cu şobolanii, se luptaseră cu claustrofobia și cu izolare, ca să nu mai punem la socoteală și efectele devastatoare ale scorbutului și ale degerăturilor. Era destul de dificil să treci de o singură iarnă polară, dar echipajul lui Fitzjames trecea deja prin a treia la rând, iar rațiile micșorate de hrană și de combustibil își puseseră amprenta asupra sănătății oamenilor. Moartea prematură a conducătorului expediției, Sir John Franklin, contribuise și ea la scădereea drastică a optimismului.

Mai mult, Fitzjames știa că munca are un efect și mai sinistru. Când un tovarăș al șefului echipajului își smulsese hainele și sărise peste bord, luând-o la goană urlând peste sloiurile de gheăță, s-ar fi putut crede că era un caz izolat de nebunie. Dar din momentul în

care trei sferturi din echipaj începuse să urle în somn, să se clatine abulic, având halucinații și mormăind într-un limbaj stereotip și haptic, era clar că se petrece ceva. Când comportamentul lor devenise și violent, Fitzjames fusese nevoit să-i mute și să-i sechesteze discret pe cei afectați pe puntea de la prora.

— E ceva pe corabie care-i înnebunește, spuse Fairholme calm, de parcă i-ar fi citit gândurile.

Drept răspuns, Fitzjames dădu aprobator din cap. Deodată, din partea de sus a barierei se desprinse o lădiță, aproape lovindu-l în cap. Chipul palid al unui om vlăguit se ivi brusc prin spărțura din baricadă, cu ochii roșii sticlindu-i în lumina lumânărilor. În timp ce marinarul încerca să-și revină, Fitzjames realiză că este unul dintre fochiștii care încărcau cu cărbuni motorul cu aburi al corabiei. Deși pe corabie era foarte frig, fochistul era la bustul gol, iar în mâna agita un satâr luat din bucătărie.

— Unde-s mieii să-i măcelăresc? urlă el, ridicând amenințător satârul.

Înainte ca fochistul să atace pe cineva, unul dintre soldații din Marina Regală îi pară lovitura cu muscheta, izbindu-l peste față. Omul scăpă cu zgromot satârul într-o ladă, apoi se prăbuși pe punte cu față plină de sânge.

Fitzjames își mută privirea de la fochistul aflat în stare de inconștiență la echipajul care îl înconjurase. Obosiți, buimăciți și jigăriți din cauza alimentației proaste, oamenii îl priveau debosolați, așteptând parcă să le răspundă la toate întrebările pe care de fapt nu aveau curajul să i le adrezeze.

— Nu avem de ales, trebuie să abandonăm corabia. Mai avem la dispoziție ceva mai mult de o oră de lumină. Vom încerca să ajungem la *Terror*. Locotenente, du-te și ia toate hainele groase, apoi adu-le în cabina ofițerilor.

— Câte sănii să pregătesc?

— Niciuna. Împachetează atâtea provizii câte poate căra fiecare, dar fără echipament suplimentar.

— Da, domnule, răspunse Fairholme, luând cu el doi oameni și dispărând prin tambuchiul principal.

În cala vaporului erau păstrate hanoracele, ghetele și mănușile purtate de membrii echipajului atunci când munceau pe punte sau când plecau cu săniile să exploreze zonele din jur. Fairholme și oamenii săi înhățără rapid câteva rânduri de haine groase, pe care apoi le târâră către sala mare a ofițerilor, aflată la pupa.

Fitzjames își croi drum spre cabina personală, pentru a-și recuperă busola, un ceas de aur și câteva scrisori pentru familia lui. Deschise jurnalul de bord în dreptul ultimei însemnări și scrise cu mâna tremurândă o ultimă notă, după care închise simultan ochii și manuscrisul învelit în piele. Conform tradiției, ar fi trebuit să ia jurnalul cu el, dar preferă să-l încuiie în birou, deasupra unui teanc de dagherotipuri.

Unsprezece membri ai echipajului, singurii care rămăseseră într-îngrijorarea lor minte dintr-un echipaj inițial de săizeci și opt de oameni, îl aşteptau în cabina ofițerilor. Căpitanul își trase rapid pe el un hanorac și niște bocanci, cum aveau și ceilalți din echipaj, apoi se îndrepătă către tambuchiul principal. Deschiseră tambuchiul și ieșiră pe puntea principală, în plină iarnă polară. Era ca și cum ar fi pășit prin poarta unui iad înghețat.

Din interiorul întunecos, rece și umed al corabiei, ieșiră într-un univers complet alb. Vântul șuiera, izbindu-i cu miliarde de particule de cristale de gheață, înțepându-le corporile cu forță năprasnică a unui curent de câteva sute de grade sub zero. Nu se putea distinge cerul de pământ, care-i susul și care-i josul, în tot vortexul acela năucitor de alb. Luptându-se cu rafalele, Fitzjames își croi drum pe puntea acoperită de zăpadă și reuși să coboare de pe scara mobilă pe banchiză.

Aflată la doar opt sute de metri distanță, cealaltă navă a expediției, *NMS Terror*, zacea captivă în aceeași banchiză de gheață; din cauza vântului necruțător însă, vizibilitatea era redusă la doar câțiva metri. Dacă nu reușeau să o repereze prin furtuna de zăpadă, atunci să ar fi rătăcit și cu siguranță și-ar fi găsit sfârșitul acolo. Tocmai în eventualitatea că natura să ar fi dezlănțuit aşa cum o făcea acum, între cele două corăbii fuseseră înspăti țăruși din treizeci în treizeci de metri, dar acum și încercarea de a-l găsi pe următorul era un adevărat joc cu moartea, pe care ar fi putut să îl piardă oricând.

Fitzjames își scoase busola și măsură un relevment de douăsprezece grade, având drept punct de reper direcția pe care știa că se află *Terror*. Poziția reală a navei era de fapt mai spre est, dar apropierea de polul nord magnetic producea o deviere de citire. Rugându-se în gând ca banchiza să nu își fi schimbat poziția de la ultima măsurătoare, se încovoie peste busolă și începu să-și târâie picioarele în acea direcție. Toți membrii echipajului se țineau de aceeași funie și grupul începu să se deplaseze pe gheăță ca un miriapod imens.

Tânărul comandant înainta încet, cu capul aplecat și cu ochii aținți asupra busolei, în vântul glacial și prin zăpada necruțătoare care îl loveau în față. După ce numără o sută de pași, se opri și se uită de jur împrejur. Cu un sentiment de ușurare, zări printre vârtejurile de zăpadă primul semn indicator. Stând chiar lângă țaruș, recalculă poziția și porni spre următorul. Sirul de oameni merse astfel de la un indicator la următorul, trecând peste mormane de zăpadă care de multe ori aveau între nouă și doisprezece metri. Fitzjames își concentra toată atenția asupra mersului, încercând să uite faptul că își abandonase corabia, lăsând-o unor oameni nebuni. În adâncul suflului știa că este o chestiune de viață și de moarte. După trei ani la pol, nimic altceva nu mai conta acum.

Deodată, o bufnitură puternică îi spulberă toate speranțele. Sunetul fusese asurzitor, reușind să răzbătă prin urletul vântului. Zgomotul părea produs de un tun mare, dar căpitanul știa mai bine cu ce are de-a face – era gheăță de sub picioarele lor, stratificată în pături massive care se mișcau într-un ritm ciclic de contracție-expansiune.

De când cele două corăbii ale expediției fuseseră prinse în gheăță, în septembrie 1846, își schimbaseră poziția cu mai mult de treizeci de kilometri, fiind împins de pătura masivă de gheăță numită Banchiza Beaufort. Vara neobișnuit de rece îi ținuse înzăpezită încă din 1847, iar în primăvara acelui an nu se dezghețase mai deloc. Ravagiile provocate de încă o perioadă geroasă scăzuseră drastic șansele ca nava să se poată elibera din gheăță până în vara următoare. Între timp, mișcările gheții puteau fi fatale, putând spulbera corabia de lemn ca pe o cutie de chibrituri. Peste încă șaizeci și șapte de ani, Ernest Shackleton va privi neputincios cum nava sa *Endurance* este sfărâmată de extinderea unei banchize în Antarctica.

Cu inima bătându-i nebunește, Fitzjames mări pasul în momentul în care auzi ecoul unui alt zgomot asurzitor. Funia din mâinile lui era întinsă la maximum de oamenii din spate, care încercau cu greu să țină pasul cu el, dar nu voia să încetinească. Ajunse la marcapul pe care îl credea a fi ultimul și încercă să răzbătă cu privirea prin furtonă. Reuși să zărească pentru o clipă, prin vârtejul de zăpadă, umbra unui obiect închis la culoare.

– E chiar în fața noastră, strigă el spre bărbatul din spatele lui. Grăbiți pasul, ajungem imediat.

Mișcându-se la unison, grupul se îndreptă spre țintă. Ajunși în vârful unui morman de gheăță colțuroasă, zăriră în sfârșit nava *Terror*. Aflată la aproximativ treizeci de metri, nava era aproape identică ca dimensiuni și aspect cu propria lor navă, asemănarea datorându-se mai ales culorii ei negre și dungii late aurii. Acum însă, *Terror* abia mai aducea a corabie, fără vele și fără verfafor înălțate și având o prelată întinsă pe toată puntea de la pupa. Lângă ramele de izolare erau mormane de zăpadă, iar catargul și velatura erau acoperite de un strat gros de gheăță. Construită inițial ca și bombardier, corabia arăta acum mai mult ca o imensă cutie de lapte spartă.

Fitzjames urcă la bordul ei și fu surprins să vadă cățiva membri ai echipajului alergând încolo și-ncoace pe puntea acoperită de gheăță. Un cadet se apropiie și îl conduse pe Fitzjames împreună cu echipajul său prin tambuchiul principal, apoi în bucătărie. Un steward împărtea shoturi de brandy, în timp ce bărbații își scuturau hainele de gheăță și își încălzeau mâinile la sobă. Savurând licoarea care îl încălzea, căpitanul remarcă faptul că în toate colțurile era o forfotă intensă – marinari care țipau și cărău provizii prin culoarul principal. La fel ca și oamenii lui, cei de pe *Terror* arătau teribil de însăpămantător. Erau palizi și vlăguți, iar cei mai mulți dintre ei suferiseră de scorbut. Însuși Fitzjames rămăsese fără doi dinții în urma bolii, deficiența de vitamină C provocând sângerarea gingiei și a scalpului. Deși la bord fuseseră aduse lăzi întregi de zreamă de lămâie care se distribuise cu regularitate echipajului, sucul își pierduse eficacitatea în timp. La asta se mai adăuga și aportul scăzut de carne proaspătă, astfel că niciun om nu scăpase nevătămat. Era un

fapt că se poate de cunoscut printre marinari – nerespectarea profilaxiei pentru scorbut putea fi fatală.

Căpitanul navei *Terror* își făcu apariția – era un irlandez solid pe nume Francis Crozier. Veteran al regiunii arctice, Crozier își petrecuse o mare parte a vieții pe mare. Precum multora dinaintea lui, i se comandase și lui să caute un pasaj de trecere între oceanele Atlantic și Pacific, prin zonele neexplorate de la Polul Nord. Descoperirea pasajului de nord-vest era probabil ultima dintre cele mai provocatoare și spectaculoase explorări geografice rămase. Mulți încercaseră și eșuaseră, dar această expediție era diferită. Având la dispoziție doar nave complet echipate pentru zona arctică, sub comanda enigmaticului Sir John Franklin, succesul expediției fusese oricum numai garantat nu. Dar Franklin murise cu un an înainte, după ce încercase fără succes să atingă coasta Americii de Nord spre sfârșitul verii. Fără nicio protecție în mijlocul mării, corăbiile fuseseră prinse de îngheț. Încăpățânatul de Crozier era hotărât să își salveze restul de oameni și să evite dezastrul care îi păndea.

– Ați abandonat corabia *Erebus*? îl întrebă pe Fitzjames direct. Tânărul căpitan dădu afirmativ din cap.

– Ceilalți membri ai echipajului și-au ieșit complet din minti.

– V-am primit mesajul trimis anterior în care descriați aceste probleme. Foarte ciudat. Am avut și eu unul sau doi oameni care și-au pierdut cumpătul o perioadă, dar nu ne-am confruntat cu o aşa nebunie generalizată.

– E al naibii de şocant, spuse Fitzjames, evident îngrijorat. Nu pot fi decât bucuros c-am reușit să scăpăm din azilul ăla de nebuni.

– Sunt deja morți cu toții acum, murmură Crozier. Asta s-ar putea să ne aștepte și pe noi în curând.

– E banchiza. Se sparge.

Crozier încuviință tăcut. Banchiza se spărgea frecvent în punctele de presiune din cauza mișcărilor de adâncime. Deși majoritatea fisurilor apăreau toamna și la începutul iernii, atunci când mările începeau să înghețe în larg, se întâmpla ca și primăvara să aibă loc dezghețuri și convulsii periculoase.

– Iar lemnul din care e făcută nava gême în semn de protest, spuse Crozier. Mă tem că fisura e chiar sub noi. Am ordonat ca toate

proviziile să fie mutate pe gheață, iar bărcile rămase să fie scoase. Se pare că ne este sortit să renunțăm la ambele corăbii mai repede de cât ne-am fi dorit, adăugă el cu spaimă în glas. Mă rog doar ca furtauna să se potolească înainte să ne afecteze serios.

După ce împărțiră între ei rații de carne de oaie cu păstârnac din conserve, Fitzjames împreună cu oamenii săi se alătură echipajului de pe *Terror* la descărcarea proviziilor pe banchiză. Mișcările puternice ale acestia își răriseră frecvența, dar aveau în continuare de-a face cu vântul răvășitor. Cei de pe *Terror* puteau auzi scârțâiturile și gemetele enervante pe care bordajul de lemn al navei le făcea pe gheață instabilă. De îndată ce ultima ladă fu aşezată pe gheață, oamenii se îngămădiră în interiorul întunecos al corabiei, așteptând ca natura dezlănțuită să se calmeze.

Timp de patruzeci și opt de ore ascultară însăspimânta zgomotele provocate de fracturarea gheții și se rugăru cu toții ca nava să reziste. Dar n-a fost să fie astfel. Lovitura de grătie veni repede, corabia rupându-se brusc fără niciun avertisment, după care se înclină în față, apoi într-o parte, înainte ca o parte din învelișul său de lemn să explodeze ca un balon. Doar doi oameni fură răniți, dar stricăciunea era ireparabilă. Într-o secundă *Terror* se transformă într-un cimitir plutitor, urmând ca data propriei înmormântări să se stabilească ulterior.

Crozier evacuă echipajul și proviziile păstrate în cele trei bărci de salvare rămase, fiecare având deja montate tălpicile pentru alunecarea pe gheață. Fiind prevăzători, Crozier și Fitzjames transportaseră deja în ultimele nouă luni câteva bărci pline cu provizii pe cel mai apropiat țarm. Magazia secretă de pe Insula King William urma să fie un adăpost grozav pentru echipajul rămas pe drumuri. Din păcate însă, ca să ajungă la țarm și la depozitul salvator, mai aveau de străbătut încă cincizeci de kilometri pe gheață extrem de dură.

– Am putea încerca să recuperăm nava *Erebus*, sugeră Fitzjames, visând cu ochii deschiși că ar putea să își mai vadă măcar încă o dată vechea corabie, plutind peste crestele însipumate.

– Oamenii sunt mult prea preocupăți să se lupte între ei sau cu natura, replică Crozier. Fie își va găsi sfârșitul la fel ca și *Terror*, fie va mai rezista încă o vară blestemată prință în banchiză – astea sunt singurele variante.